

עונג שבת (50)

שבת קודש שורש כל הברכות

"לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה". שבת קודש נקראת "מעין הברכות", היא המעיין של כל הברכות. בספר "ראשית חכמה" ישנו שער הנקרא שער הקדושה, שם עוסק המחבר במגוון נושאים הקשורים לקדושה: קדושת העינים, קדושת המחשבה, הלכות צניעות וכו'. והוא פותח ואומר: שלפני הכל יש להתחיל מהשורש והמקור שממנו יוצאות כל הקדושות, וזו שבת קודש. גדר עניינה של שבת קודש נראה עפ"י המשל המובא במדרש (ילקוט"ש מא רמז קעג): משל למלך שהיה לו אוהב, א"ל: שאל לך פרוקופי [מתנה יקרת ערך] ואני נותן לך. אותו האוהב היה פיקח הרבה, אמר אם אשאל שיעשה אותי איפרכוס או דוכוס היא יוצאת בידי, אלא הריני שואל דבר שכל הדברים טפלים לו, הכסף והזהב טפלים לו, אמר לו: מרי הואיל והגסת לבי שאשאל לפניך, שואל אני ממך שתשיאני את בתך ועשה חתן, אמר לו המלך: חייך, כן אני עושה. אותו אדם ביקש להיות חתן המלך, כי ברגע שהוא נעשה חלק מהמשפחה, יש לו את הכל! שבת קודש נקראת ברית, "ושמרו בני ישראל את השבת.... לדורותם ברית עולם" (שמות לא. טז), הוא זו שמקשרת אותנו עם הקב"ה. יהודי שיודע לנצל את עוצמת קדושת השבת, יכול להתפרס על המון המון שטחים, ממש על כל שטחי התורה, כי השבת היא המעיין והשורש של כל הברכות.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "שבת קודש"

השכר על שמירת שבת

שומרי מצוותיה ינחלו ליום שכולו שבת

השכר של שמירת שבת גבוה ביותר, עד שאמרו רבותינו ז"ל: מתן שכרה לא נגלה (שבת י:). משל נאה המסבר את האוזן אודות גדרי שכר מצוה מובא בספר: "ענף עץ עבות" בשם רבי בנימין עשור זצ"ל מגירבה: מעשה במלך ששמע כי נגן פלוני יצא למסע הופעות, והכל מתפעלים מנגינתו, והחליט להזמין לנגן לפניו. בא הנגן, והמלך קרא לכל שריו היושבים לפניו ראשונה במלכות וישב עימם. עמד הנגן והפליא לעשות בנגינתו. הוא השקיע בכל תו את כל מעיניו, כל רגשותיו וכל כשרונו. כשסיים, לא הצליחו המלך והשרים לבטא את התפעלותם. אמר לו המלך: נקבה שכרך עלי, ואתנה! השיב לו הנגן: אדוני המלך, אני מלאתי את רצונך בשלמות ככל יכולתי, תן לי שכרי בשלמות כפי יכולתך. על כן אמרו חז"ל: (אבות פ"ב מ"ד): עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו, דהיינו: כפי שישקיע האדם במצוות, ובשבת, כן 'ישקיע' הבורא יתברך בשכרו.

ספר "ומתוק האור שבת קודש"

מקדש השבת ומברך שביעי ומניח בקדושה לעם מדושני עונג

במהותו של יום השבת, אנו מוצאים שלשה יסודות מרכזיים, שנתפרשו בתורה ובדברי חז"ל. השבת הוא א. יום מבורך. ב. יום קדוש. ג. יום מנוחה. ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו (בראשית ב-ג). על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו (שמות כ-יא). בפסוקים אלו נאמרו שני המעלות המייחדים את היום השביעי, ויוצרים את מהותו של יום השבת. ה' ברך את יום השבת, וקידש את יום השבת. מציאותו של השבת היא, שהוא 'יום מבורך', והוא 'יום קדוש'. ועוד מצינו בתפילות שתיקנו חז"ל עניין שלישי שישנו במהות השבת. שהוא 'יום מנוחה'. ותתן לנו ה' וכו' שבתות למנוחה. וכן, יום מנוחה וקדושה לעמך נתת. ובברכת ההפטרה, שנתת לנו לקדושה ולמנוחה. ומעלה זו שנתייחד בה היום השביעי ליום מנוחה נקבע בעצם מציאותו של היום השביעי, בעת שהיה 'וישבות ביום השביעי'. וכדאיאתא בחז"ל המובא ברש"י, מה היה העולם חסר, מנוחה, באה שבת באה מנוחה (בראשית ב-ב). ובמדרש, מה נברא בו לאחר ששבת, שאנן ונחת שלווה והשקט (בר"ר י-ט). כלומר שעל ידי שביתת הקב"ה ביום השביעי, נעשה בו מציאות של יום מנוחה. והם איפוא שלש מעלות, המייחדים את היום השביעי מכל הימים: 'ויברך', 'ויקדש', ו'יום מנוחה'. שלשה יסודות אלו שבשבת, מפורשים הם בסיום תפילת 'מעין שבע' (ברכת 'מגן אבות') - מקדש השבת, ומברך שביעי, ומניח בקדושה לעם מדושני עונג. נזכרו בזה שלשה יסודות אלו של מציאות השבת, קדושת השבת, 'מקדש השבת', ברכת השבת, 'ומברך שביעי', מנוחת השבת, 'ומניח בקדושה לעם מדושני עונג'. ומצינו כן בחז"ל, בששת ימי המעשה פעלתי את העולם, ובשבת נחת. לפיכך נתתי להם ששת ימי מלאכה, ויום השביעי ברכה קדושה ומנוחה לי ולהם וכו' (פרד"א פ"ח). הרי מפורש שענין השבת כולל שלשה ענינים אלו, 'ברכה' 'קדושה' ו'מנוחה'.

למה נוהגין לברך את הילדים בליל שבת?

הטעם שנוהגין לברך את הילדים בליל שבת הוא משום שרוח מרוממת ומיוחדת שורה בבית בחזרתו מבית הכנסת, אורם של נרות שבת מאיר, כל אחד קיבל תוספת נשמה בשביל שבת, המלכה נמצאת כאן, השולחן ערוך יפה, כולם לבושים בגדים נאים לכבוד השבת. אורה של אהבה, שלום ורעות שולטת בבית ומלאכי השרת מברכים אותנו, אין זמן יותר מתאים, כדי לברך את הילדים.

ספר "אורה של שבת"

סדרי הלימוד בשבת

לימוד התורה בשבת צריך להיות בשמחה ותענוג, ולכן כתבו כמה פוסקים, שאין ללמוד סוגיות מסובכות וקשות, מפני שבעת שהלומד אינו מבין את לימודו הוא שרוי במתח וצער. לפיכך נכון לחזור בשבת על דברים שכבר יודעים היטב, או ללמוד דברים בהירים ומובנים, כל אדם לפי רמתו. ואף תלמידי חכמים ראוי שילמדו בשבת סוגיות קלות שאין בלימודם יגיעה (או"ז, יעב"ץ). ויש אומרים שאדרבה, ראוי ללמדנים ללמוד סוגיות קשות ולהעמיק בהם (מחזיק ברכה רצ, ו). כפי הנראה אין כאן מחלוקת, אלא הכל תלוי באדם, מי שאוהב להקשות ולתרוץ, יעסוק בסוגיות קשות, ומי שאוהב הבנות ישרות ובהירות, יעסוק בדברים מובנים. עיקר הלימוד צריך להיות בדברים שמדריכים את האדם לחיות את חייו כראוי, שנאמר (דברים ה, א): **"וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וְשִׁמְרְתֶם לַעֲשׂוֹתָם"**. וכן כתבו הפוסקים, שמי שיש לו שעות ספורות ללימוד, יקדישם ללימוד הלכה. וכן ילמד ענייני אמונה ומוסר, כדי לרומם את מחשבתו ולתקן את דרכיו (מ"ב רצ, ו. דרישה, ש"ך, ט"ז ליו"ד רמו. שועה"ר הל' ת"ת ב, ט). ואם כך בכל השבוע, על אחת כמה וכמה שראוי ללמוד בשבת דברי תורה שמכוונים את החיים, שהשבת היא פנימיות השבוע, ועניינה להאיר ולהדריך את ששת ימי המעשה. וכל אדם צריך לבחון בנפשו, בנוסף ללימוד ההלכה, איזה לימוד מאיר יותר את חייו, האם לימוד בספרי אמונה או תנ"ך או מוסר או חסידות. ותלמידי חכמים שעוסקים כל השבוע בכל תחומי הלימוד, אינם צריכים להדרכות אלו, וילמדו במקום שליבם חפץ. טוב לחדש חידושי תורה בשבת, ואמרו **בזוהר הקדוש** שבמוצאי שבת, בעת שהנשמה היתירה חוזרת למקומה, שואל הקב"ה איזה חידוש חידש כל יהודי על ידי נשמתו היתירה (של"ה מס' שבת נר מצווה נג). ואין הכוונה לחידושים שדורשים יגיעה וצער, אלא חידושים משמחים, שיש בהם הבנות חדשות על החיים. ומי שאינו יודע לחדש חידושים, ילמד דבר חדש (מחזיק ברכה רצ, ה; כה"ח ה).

שינה בשבת

מכלל מצוות עונג שבת, לישון בנחת, ואמרו: **"שינה בשבת תענוג"**. אבל אין נכון לאדם לישון בשבת כדי לעבוד במוצאי שבת, כי בזה הוא הופך את השבת לנחותה מימות החול. וגם לא ישן בשבת כדי ללמוד תורה במוצאי שבת, כי בזה הוא מאבד את השעות הקדושות של השבת, שהלימוד בהן חשוב יותר מהלימוד שנלמד בימות החול. כל מה שאמרו ששינה בשבת תענוג, הכוונה שאם אדם רגיל לישון בכל יום כשבע שעות, אזי בשבת יישן כשמונה שעות, כדי להיות יותר נינוח ויותר רענן, אבל לא התכוונו שיהודים יהפכו חלילה את השבת לשפחה של ימות החול, שישלימו בה את שעות השינה שהחסירו בימות החול. **המלכות**

הלכה: ברכת המרקם

מרק עם טעם ירקות: מרק שבושל עם ירקות בלבד וקיבל את טעם הירקות באופן שמורגש במרק היטב טעם הירקות, ברכתו בורא פרי האדמה אף כששותהו לבד ללא הירקות, לפי שטעם כעיקר ונוטעים הירקות על דעת לבשלם, ולאוכלם ולשתות את מימיהם. ואף שכך מעיקר הדין מ"מ מכיון שיש ראשונים החולקים וסוברים שברכת המרק שהכל נהיה בדברו, לכן יותר נכון לבני ספרד לברך שהכל כששותה את המרק לבד. אך המברך בורא פרי האדמה ודאי שעושה כדין כדעת רוב הראשונים וכהכרעת השו"ע.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: מוסר ה', בְּנֵי אֵל-תִּמְאָס; וְאֵל-תִּקְץ, בְּתוֹכְכֶתוּ מְשֻׁלִי

תקירה: שבועה להבא

החייב הוא על המעשה בעצמו, כגון שחייב לאכול את הכיכר, או שהחייב הוא רק לעמוד כדיבורו, שאם יעבור על המעשה, שלא יאכל את הכיכר, יעשה שקר. (חידושי ר' שמואל נדרים עמוד יא)

סיפור: צדיק יסוד עולם

צדיק מצדיקי הדור היו לו מתנגדים חריפים, שהציקוהו מאוד ורדפוהו בכל מיני תואנות ועלילות דברים. העיר על כך אחד מחסידיו על אותו צדיק: לא לחינם נאמר: צדיק יסוד עולם, שכן רשעי הדור קוברים אותו עמוק בתוך האדמה. **ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קנו)**

שבת שלום

וצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאלי בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ג'יינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה, נתניאל יאיר בן מרים יהודית, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr